

Tankovics Lajos

Az utazásról

Bevezetés

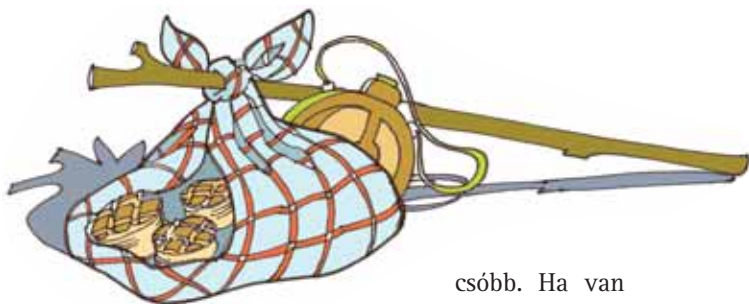
Sokat gondolkodtam, hogy hogyan kezdjem ezt a fejezetet. Esetleg egy olyan frázissal, mint például: Utazásról a sumérok óta beszélhetünk..., majd leírom a turizmus történetét. Azt hiszem, ez felesleges lenne, inkább megpróbáltam néhány alapszöveget, fontos kifejezést, hasznos tanácsot összegyűjteni, melyek talán segíthetnek egy későbbi utazás kiválasztásánál vagy megszervezésénél.

Utazni kell. Mert utazni jó. Utazásaink során – ha nyitott szemmel járunk – sok mindent megtanulhatunk, megismerhetünk más kultúrákat, találkozhatunk érdekes emberekkel, kapcsolódhatunk, vagy éppen nyelvet gyakorolhatunk. Nézzük a legfontosabbakat kis fejezetekre bontva!

Mivel utazzunk?

Vonat

A vonattal való közlekedés – főleg külföldre – kezd visszaszorulni a magas nemzetközi jegyárak és a fapados repülőjáratok megjelenése miatt. Továbbra is nagyon vonzó az Interrail jegy. Az ún. Global jeggyel 5, 10, 22 vagy 30 napig annyit utazunk, amennyit akarunk. A helyjegyeket pluszban fizetni kell. 26 éves kor alatt a jegy kb. 30%-kal ol-

csóbb. Ha van egy hónapod és nem vagy még 26 éves, akkor kb. 100 000 Ft-ért jutsz egy jegyhez, amivel keresztül-kasul bejárhatod Európát. Létezik olyan jegy is, amely csak egy adott országra érvényes. Ez akkor lehet jó megoldás, ha például a távoli Spanyolországba repülünk, majd ott vonatra szállunk. A jegyek megvásárolhatók a MÁV jegypénztáraiban.

Bővebb információt a www.interrail.net vagy a www.mav.hu oldalakon találsz.

Busz

Külföldre csak rövidebb távolságokra (például a környező országokba való utazásra) érdemes busszal menni. Távolabbi úti célokhoz jobban járunk a fapados repülőjáratokkal (ld. később).

Egy példa: Prágába retúrjegy 26 év alatti diákoknak 8–16 000 Ft között van (ha jó előre váltunk olyan jegyet, ami nem módosítható, akkor kb. 8000 Ft), ugyanez vonattal kb. 17 000 Ft. Árban a busszal jobban járunk a vonattal szemben (a menetidő mindössze 1 órával hosszabb).

A Volán is kirukkolt egy Interrailhez hasonló megoldással, az Eurolines Passzal. Ezt 15 vagy 30 napra lehet váltá-

ni, az ifjúsági bérlet ára a nyári főszezonban 15 napra 75 900 Ft, 30 napra 96 900 Ft. Itt nem kell külön fizetni a helyjegyért (de a helyet azért le kell foglalni időben), sőt a kompokon is ingyen átvisz a busz. Összesen 40 európai városba juthatunk el ezzel a bérlettel. Ha csak a nagyvárosokat szeretnéd megnézni, olcsóbb lehet az Eurolines, de vonattal sokkal több kisvárosba, faluba is eljuthatsz, s alaposabban megismerheted az országokat az Interrail segítségével.

Bővebb információk: www.volans-busz.hu; www.eurolines.com

Nemrég megjelent a magyar piacon egy fapados busztársaság is, mellyel a környező országok 1-2 nagyvárosába juthatunk el kényelmesen és kedvezményes áron.

Továbbra is népszerű az autóbuszos körutazás, akár távolabbi országokba is. Mivel a buszok egyre jobban felszereltek, elviselhetőbb a hosszabb utazás. Útközben városokat is megismerhetünk, a célországban minden látványossághoz könnyen eljutunk. A csoportos utazásokról később bővebben.

Repülő

Korábban luxusnak számított repülővel utazni. A fapadosok új fejezetet nyitottak a légi közlekedésben. Na de mi az, hogy fapados? Olyan, mint egy Kispolski '87-ből?

A *fapados* – vagy hivatalosabban: diszkont – légitársaságok olcsó árakkal komoly konkurenciát jelentettek a vonatoknak, a buszoknak, illetve a hagyományos légitársaságoknak. Természetesen nem azért olcsók, mert lepukkant gépekkel repülnek, sőt: fiatal, modern flottával rendelkeznek (új gép keveset eszik – ezért olcsóbb). Céljuk, hogy a lehető legtöbb felesleges költség csökkentésével olcsón juttassanak el célál-

lomásunkra. Megpróbálom előnyeit – hátrányait összefoglalni a hagyományos légitársaságokkal szemben.

Hátrány:

- a legtöbb esetben olcsó repülőterekre szállnak le, amelyek távolabb vannak a célállomásunktól (néha 80-100 km-re), így a városba bejutás tovább tart és drágább,
- foglaláskor ki kell fizetni az összes költséget (jegyár + reptéri illeték),
- ha később változtatni szeretnénk az időpontra, akkor többet kell fizetnünk, lemondani nem lehet,
- a feladható csomag súlyhatára általában 15-16 kg (hagyományosan általában 20 kg, egyes cégeknél már bármekkora feladott csomagért fizetünk), ha túllépjük, újra fizetni kell,
- a fedélzeten nincs ingyen étel-ital (1-2 cég ad ingyen ásványvizet vagy üdítőt), ha valamit fogyasztanánk, azért fizetni kell (ez nem olyan katasztrófa, mivel 2-3 órán belül szinte mindenhova odaérünk, néhány szendvicset meg fel tudunk vinni a gépre, a legújabb biztonsági intézkedések értelmében viszont italt nem),
- kevesebb személyzet dolgozik a reptereken, ezért tovább tart a becsekkolás (check-in), hamarabb kell kimenni a reptérre (2 órát szoktak javasolni),
- nincs 1. osztály, de azt hiszem ez az, ami a legkevésbé zavar minket.

Előny:

- olcsó, főleg ha jó előre kifizetem a jegyem,
- egy útra is vehetek jegyet, s akár egy másik városból másik légitársasággal jövök haza,
- nincs olyan kikötés, hogy 1 szombat éjszakát kint kell töltenem, hogy kedvező árat kapjak.

Tudni kell, hogy egy adott járatra csak néhány jegyet adnak el nagyon kedvező, akciós áron (néha ingyen), ahogy telik a gép, úgy nő az ár. Az utazás előtt 1-2 héttel már gyakran magasabb árakat találunk, mint a hagyományos légitársaságoknál.

A *hagyományos* cégek is felvették a versenyt, s átvettek néhány elemet a fapadosok filozófiájából. Már náluk is lehet egész kedvező áron jegyeket kapni, de ezeket ugyanúgy ki kell jó előre fizetni, és csak plusz költségért tudunk változtatni. Minél drágább jegyet veszünk ugyanarra a járatra, annál több lehetőségünk van módosításra, későbbi fizetésre vagy lemondásra. Ha átszállással utazunk, akkor általában olcsóbb és célszerűbb a hagyományosokkal próbálkozni. Ilyen esetekben nekik sokszor jobb áraik vannak, valamint a csomagjainkat is elég egyszer feladni.

Előny még a pontgyűjtő rendszer is, ez persze csak akkor előny, ha tényleg sokat utazunk. Ez esetben egy idő után ingyen jegyeket kaphatunk.

Számos utazási irodát találunk, aki repülőjegy értékesítéssel foglalkozik, s egy adott városba több útvonalon is ajánl járatokat.

Gyakorta előfordul, hogy egy hosszabb, átszállásos megoldás olcsóbb, mint a közvetlen járat. Érdemes megnézni a környező országok reptereiről induló járatokat is, mert például Győrhez közelebb van a pozsonyi reptér, mint Ferihegy.

Célszerű alaposan összehasonlítani az ajánlatokat. Jó tanács: mindig számoljuk bele az árba a reptéri illetéket is. Főleg a fapadosoknál fordul elő, hogy ugyanarra a reptérre más illeték-árakat adnak meg (van úgy, hogy az ingyen hirdetett repülőjegy illetékkel együtt már drágább, mint egy másik társaságnál a párezer forintos jegy olcsóbb illetékkel ugyanoda).

A hamarosan életbelépő szabályok értelmében a légitársaságok nem tüntethetik fel a reptéri illetéket külön, hanem egy árat kell megadniuk. Sok fapados már most így tünteti fel az árait, a hagyományos társaságok folyamatosan fognak átállni erre a rendszerre ez év folyamán. Hogy mégse legyen egyszerű számunkra minden: a fapadosok most egyéb költségeket találtak ki, amit külön számolnak fel. Vannak, akik külön poggyászdíjat kérnek (sőt van, amelyik a kézipoggyásért is fizettet), egyesek foglalási vagy becsekkolási díjat is felszámolnak. Mivel ezek cégenként változnak, ezért érdemes alaposan végigolvasni a honlapjukon található információkat.

További információk és cégek listája: <http://www.repujojegy.lap.hu>; <http://www.fapados.lap.hu>

A *charter* fogalmát érdemes még tisztázni. Ezeket a járatokat általában erre szakosodott cégek vagy a nagy légitársaságok üzemeltetik (nálunk főleg a Malév), de utazási irodák bérlik és árulják a helyeket. Nyáron a legtöbb charter járat a Földközi-tenger partjára indul a nagy nyaralóövezetek városaiba. Télen melegebb éghajlatok felé tartanak, általában távoli egzotikus üdülőhelyekre. Ezekre ritkán lehet csak jegyet venni, mivel az irodák szállással együtt értékesítik csomagban. Összességében véve olcsó, de esetleg kényelmetlen így utazni. Sokszor este vagy éjszaka indulnak ezek a járatok, a reptereken a menetrendszerinti járatok élveznek előnyt. Így néha sokat kell várni, számos esetben sűrűbben vannak az ülések a gépeken. Kárpótol a kellemetlenségekért, hogy az irodák transzferbuszokat szerveznek a reptérről a nagyobb szállodákhoz, üdülőhelyekhez.

Autó

Ha van autónk, vagy aputól el tudjuk kérni egy hétre, akkor szerencsénk van. Számos eldugott helyre, kis vidéki faluba eljuthatunk. Előnye, hogy a csomagjainkat sem kell külön cipelni. A nagyvárosokban viszont néha nyűg, mivel számos helyen nehézkes és költséges a parkolás.

Fly and drive: sok iroda kínál olyan lehetőséget, hogy repülőjegyet, szállást és autót ad, így rugalmasan variálhatjuk a programot, nem vagyunk másokhoz kötve. Ha négyen utazunk, megoszlik az autó költsége. Célszerű teljeskörű biztosítást kérni az autóra, mert kis karcolásokért is fizethetünk. Ez az utazási forma akkor célszerű, ha sok kis települést szeretnénk végigjárni. Én legutóbb Portugáliát jártam be így, de az autót csak azután vettem fel, miután már bejártuk Lisszabont, s a vidék felé vettük az irányt. Így megspóroltam 2 nap bérletet és a parkolási díjat.

Jó tanács: az autóban soha semmit ne hagyjunk, a felkapott turista helyeken a tolvajok a bérautókra specializálódtak! Én 3 percre hagytam ott az autót, csak lefotóztam egy szép tengerparti sziklát. Ma valószínűleg egy portugálul beszélő galád hordja a kedvenc nadrágomat és kedvenc biciskámmal falatozik, amit 15 éve vettem a GUM áruházban a moszkvai Vörös téren. Még ma is siratom, szerencse, hogy volt biztosításom.

Autóstop

Egyre kevesebben vállalkoznak stoppolásra, mivel manapság az autósok nem szívesen vesznek fel idegent a kocsijukba. 10-15 évvel ezelőtt még nagy divatja volt, de ma már csak néhány kósza stoppost látni. Bizonytalan módja az utazásnak, ráadásul veszélyes is lehet, főleg egyedül utazó csinos lányoknak. Az autópályákon mindenhol tilos stoppolni.

Kerékpár

A legolcsóbb utazások egyike. Nagyszerű lehetőség, hogy megismerjük a vidéket, az embereket, ráadásul egészséges is. Európában egyre több kerékpárutat építettek, kis hazánk még nem áll olyan jól e téren, de talán lesz előrelépés. A Balaton már körbejárható, a Duna mentén is tudunk több szakaszon bicikliúton közlekedni. Érdemes olyan útvonalakat keresni, ahol – ha nincs bicikliút – kis forgalmú utakon haladhatunk. Egy biciklitúra hangulata, főleg jó csapattal, leírhatatlan. Én lassan 20 éve minden nyáron túrázom, 8-12 fős kis csapatunkkal először Magyarországot jártuk be, majd elindultunk a határon túlra is. A legszebb utazási élményeim között szerepelnek a biciklitúrák. Kempingekben, vagy ha nem akarunk sátrat cipelni, akkor előre lefoglalt diákszállókban, panziókban lehet megszállni.

Jó tanács: jó állapotú biciklivel induljunk útnak, túrázásra talán a trekking típusú bicikli a legjobb. A mountain bike inkább terepre való, a széles kerekekkel lassabban haladunk. Alaposan gondoljuk át a csomagjaink mennyiségét: minden kiló számít, főleg hegyes-dombos terepen, úgy 80-100 km után. Már kötelező a fényvisszaverő mellény szürkületben, célszerű és hamarosan kötelező lesz a bukósisak is!

Szállások

Legolcsóbb, ha ismerősnél/barátnál laksz ingyen. Ez sajnos nem mindig sikerül, ezért nézzünk néhány egyéb megoldást!

Kemping

Leginkább költségkímélő a kemping, a sátor. Nem csak a tengerparton találunk kempingeket, hanem nagyvárosok közelében (sőt sokszor bent a városban) is. Hát-

ránya, hogy az időjárás viszontagságának ki vagyunk téve, valamint cipelni kell a sátrat és hálósákat. Előnye az ár, illetve a rugalmasság. Ha nem tetszik, odébbállok. A vadkemping ugyan olcsóbb, de a legtöbb országban tilos. Értékeink sincsenek biztonságban, ezért nem ajánlom.

Diákszálló

Óriási választékkal és az árak széles skálájával találkozunk szinte mindenhol.

Számos ifjúsági szállás-hálózat létezik a különböző országokban, akik közös honlapokon ismertetik szállásaikat. Áraik 2-3 ezertől 8-10 ezerig változnak (fejenként-éjszakánként). Az olcsó szobákat (házakat) dormitory-nak hívják, ahol 6-8-10 emeletes ágyat találunk egy helyiségben, és természetesen egy csomó idegent is, akikkel együtt kell lakni. Alkalmazkodni kell másokhoz, de óriási előnye, hogy nagyon könnyű ismerkedni, ha egyedül utazunk, akkor útitársakat találni. Léteznek kisebb szobák is, de természetesen drágábbak. A diákszállók előnye, hogy gyakran a belvárosban található, közel a látványosságokhoz és a szórakozóhelyekhez. Néhol reggeli is van az árban, s a legtöbb diákszállóban konyhát is találunk (self-catering kitchen), ahol főzőcskézhetünk kedvünkre, ezzel csökkentve az ellátás költségeit. Sok esetben a WC/zuhanyzó a folyosón van, valamint az olcsóbb szállások néha elég lepukkantak. Számos iskolai kollégiumot nyitnak meg a nyári szezonra, áraik hasonlóak.

Jó tanács: a diákszállókat előre foglaljátok le, mivel a nyári főszezonban a jó helyen lévők nagyon hamar betelnek. Ha több, azonos hálózathoz tartozó szálláson szállunk meg, akkor érdemes kiváltani a nemzetközi diákszálló kártyát, de van, ahol a nemzetközi diákigazolványra is kapunk némi kedvez-

ményt. Egyes diákszállók nem adnak ágyneműt, ide hálósákat kell vinnünk.

B&B – Bed and Breakfast

Főleg vidéken, kisebb helyeken találkozhatunk ezzel a lehetőséggel, bár nagyvárosokban is található ilyen szállások. Hasonló jellegűek, mint a mi Zimmer Frei-szállásaink a Balatonnál, de akár 1 napra is igénybe vehetjük. A háziakkal egy fedél alatt lakunk, sokszor közös fürdőszobát használunk velük, és reggelit is biztosítanak. A diákszállóknál drágábbak, de a legeludgotabb helyeken is találunk ilyet, ahol közel s távol nincs diákszálló.

Szállodák

A szállodákat csillagokkal jelölik, 2 csillagos szállodákban található a jobb diákszállókhoz hasonló árakat is. Ha a szállodát preferáljuk, és tudjuk jó előre, mikor és meddig maradunk, akkor az internetes szállásfoglaló portálokra előre foglalva kedvezőbb árakat találhatunk, mint ha közvetlenül a szállónál foglalnánk. Az elv ugyanaz, mint a fapadosoknál: előre foglalasz és fizetsz, csak plusz költségért tudsz időpontot vagy nevet módosítani, lemondani csak költségesen lehet. Könnyen találunk portálokat az interneten (például <http://www.live.com>-on keresgélve), amelyek segítenek.

Jó tanács: a foglalásoknál figyeljünk oda, hogy a megadott ár szobára vagy főre vonatkozik!

Apartman

Olyan szállást képzeljünk el, mint egy lakás, ahol van egy nappali (sok esetben itt már van 1-2 fekhely, kihajtható kanapé), 1-2-3 hálószoba, fürdőszoba, WC-s – általában a nappalihoz kapcsolódva – egy felszerelt konyha is. Ilyen esetekben az ellátásunkat olcsóbban

tudjuk megoldani. Nyugat-Európára jellemző, hogy az éttermi szolgáltatások sokkal drágábbak, mint nálunk, viszont a szupermarketek árai sok esetben hasonlóak a mi boltjainkéhoz. Ha anyagi

helyzetünk nem engedi meg az éttermezést, mindenképp jó választás az apartman. A városokra nem jellemző, de a tengerpartokon vagy a síterepék közelében mindenhol megtalálhatók.

Néhány fogalom, amivel a szállásoknál találkozunk:

- *Double room:* 2 ágyas szoba franciaágygal
- *Twin room:* 2 ágyas szoba külön ágyakkal
- *En-suite:* a szobához tartozik saját fürdő, illetve WC
- *HB: half board:* félpanzió - reggeli és még egy főétkezés, általában vacsora
- *FB: full board:* teljes panziós ellátás - reggeli, ebéd, vacsora
- *Kontinentális reggeli:* könnyebb reggeli, kenyérral (pirítóssal), lekvárral, vajjal, cornflakes-szel vagy müzlivel, reggeli italokkal. Esetleg sajt és felvágott is van hozzá, de nem feltétlenül.
- *Büféreggeli:* mindenféle finomság, felvágottak, sajtok, többféle lekvár, péksütemény, gyümölcs, valamint meleg büféreggeli esetén tojás, virsli, illetve az adott népre jellemző reggeli specialitások. Ezekből korlátlanul fogyaszthatunk, de alapszabály, hogy ételt kivinni nem lehet az étteremből. Sajnos rossz magyar szokás, hogy a bendőnk mellett a zsebeinket is megpróbáljuk megtölteni. Ne tegyük, rosszul mutat a nadrágunkon végigfolyó áfonyalekvár és a farzsebből kilógó vajaskifli.

Utazási irodák és ajánlataik

Ma Magyarországon kb. 600 utazási iroda szervez látogatásokat külföldre, s rajtuk kívül még nagyon sokan csak belföldre. Léteznek utazásszervező és utazást közvetítő irodák. A közvetítő irodák számos más utazásokat szervező iroda útját értékesítik, ugyanolyan áron, mint a szervező iroda ára.

Az utazási irodákat szigorúan ellenőrzik, s csak azok az irodák szervezhetnek külföldi utat, akik megfelelnek a minisztérium előírásainak. Az irodáknak vagyoni biztosítékot kell kötni, aminek az összege függ a forgalomtól és a tevékenységtől. Mindig ellenőrizzük, hogy a választott iroda rendelkezik-e érvényes engedélyszámmal! *A bejegyzett irodák listáját*

itt találhatjátok: <http://mkeh.gov.hu/kereskedelmi/nemzeti/idegenforgalmi>.

Mire figyeljünk még oda:

- mindig nézzük át az iroda utazási szerződését (még ha kicsit hosszú is), hogy később ne érjen meglepetés (az általános szerződésnek benne kell lenni a prospektusban vagy a honlapon),
- minden befizetésünkről kérjünk számlát (ha bármilyen problémánk lenne, csak ezzel tudjuk bizonyítani, hogy tényleg fizettünk),
- a számos iroda közül nehéz választani, szerencsére már szinte mindnek van honlapja, így előre át tudjuk nézni és összehasonlítani az ajánlatokat,
- nem feltétlenül érdemes a legolcsóbbat választani (olcsó húsnak híg a leve), az irreálisan olcsó árakat hirdető irodák szoktak csődbe menni,
- ismerősök, barátok közt érdeklődjünk, milyen tapasztalataik voltak az egyes irodákkal,
- számos iroda specializálódott bizonyos utazástípusokra vagy országokra, érdemes őket keresni, mivel egy adott területet valószínűleg jobban ismernek.

Ha nem szeretnénk az utazás szervezésével foglalkozni, nyugodtan forduljunk az irodák szakembereihez. Jó tanácsokkal látnak el, foglalhatunk szállást, repülőjegyet, programokat, valamint természetesen válogathatunk a szervezett csoportos utazások közül.

Nyaralások, pihentető programok

Az irodák főleg a nyári főszezonban sok helyre szerveznek nyaralós, pihenős programokat. Ilyenkor gyakran lefoglalnak tengerparti szállásokat egész szezonra, ide autóbuszokat vagy charter-repülőjáratokat is szerveznek, így olcsón mehetünk nyaralni.

Ezen nyaralások előnye, hogy nem kell külön törődnünk foglalásokkal, egyszerre mindent lefoglalhatunk, általában olcsóbb is. Olyan nyaralásokat válasszunk, ahol az iroda szervez különböző fakultatív programokat is, mivel egy idő után unalmas a homokos tengerpart. A programok lehetőségeiről és árairól érdeklődjünk az irodákban.

Csoportos utak

Továbbra is nagyon népszerűek a városnéző, kulturális utazások. Megismerhetjük az adott ország (vagy országok) főbb városait, nevezetességeit. Most ezeket vesézzük ki egy kicsit.

Léteznek csoportos utak repülővel és autóbusszal. A célországig repülővel jutunk el, majd ott helyi autóbusszal járjuk be az országot. Ez kényelmes, de drága megoldás.

Olcsóbb változat, ha busszal utazunk végig, így a helyi közlekedéssel sincs gondunk.

Sí és snowboard utak

A csoportos utazások előnye még az idegenvezető, aki jól ismeri az adott ország sajátosságait, szervezi a programokat, a szállást, valamint az ügyes-bajos dolgaink intézésében is segít. A csoportos utak hátránya, hogy alkalmazkodnunk kell másokhoz és az adott programhoz. Ezért cserébe olyan helyekre juthatunk el, ahová repülővel vagy vonattal nem tudnánk.

Két kifejezés, ami magyarázatra szorulhat:

Csillagtúra: a szállás egy helyen van végig, ide jövünk vissza esténként a programokról. Előnye, hogy nem kell minden nap csomagolni a poggyásznkat.

Körutazás: több szálláson tartózkodunk 1-2-3 napig. Előnye, hogy kevesebb utazással jár, mint a csillagtúra, de általában valamivel drágább.

Last Minute

Ezt az utazási formát az utazási irodák találták ki, hogy a maradék helyeiket is el tudják adni, ezért 1-2 héttel az indulás előtt alacsonyabb áron ajánlják. Egyes irodák már 2 hónappal az indulás előtt is ajánlanak ilyen utakat. Ne dőlünk be minden „Ultra last minute” útnak, láttam olyat, ami drágább volt, mint egy másik irodánál ugyanaz listáron.

Árak

Több irodát büntettek meg azért, mert a reklámjaikban szereplő áron felül még számos plusz költséget kellett fizetnie az utasnak, s ezzel megtévesztették a fogyasztót. Az utazásnak van egy alapára, ezen felül kell még fizetni repülő utaknál a reptéri illetéket, vízumdíjat, néha a kötelező ellátást vagy – biztosítást. Mielőtt befizetnénk egy szervezett útra, kérdezzük meg az összes felmerülő költséget (programok, transzfer stb.), s az összes költség ismeretében döntsünk.

Egyre többen üzzük a téli sportokat, így a turizmus területén is kiemelt szerep jut a síelésnek, snowboardozásnak. Két időszak van télen, amikor mindenki síelni megy: karácsony-újév környéke, valamint gyakorlatilag egész február, amikor kiadják a legtöbb helyen a síszünetet. Ekkorra fejeződik be a vizsgaidőszak is, így az egyetemisták is síbakancsot húznak. Ez a két időszak ebből következően zsúfolt és drága. Ha tudjuk, kerüljük el ezt a két főszezont, sok időt és pénzt spórolhatunk meg. Számos iroda hirdet, ún. besielő túrákat nagyon olcsón decemberben. Azért olcsón, mert még nem biztos, hogy van jó hó a síterepeken, előfordulhat, hogy csak túrázhatunk a sípályák helyén. Január már a legtöbb helyen hóbiztos, olcsóbb és nincs olyan nagy zsúfoltság. Hátránya, hogy ez a leghidegebb időszak. Sok helyen márciusban is jókat lehet síelni, az idő is sokkal kellemesebb, mint januárban, de az alacsonyabban fekvő pályákon már bizonytalan a hóhelyzet.

Hova menjünk síelni?

Itthon viszonylag kevés pálya áll rendelkezésünkre, de szerencsére nálunk is felfigyelték a síelők százezeire. Egyre több kis pályát korszerűsítettek az elmúlt 1-2 évben, és a hóágyúkkal a tervek szerint akár 40-60 napig is alkalmassá tehetik a síelésre. Persze, ha elég hideg van.

Mivel a hazai hóhelyzet bizonytalan, s nagyobb pályarendszereket sem találunk, ezért külföldön könnyebben hódolhatunk a szenvedélyünknek.

Európa számos síterepe vár minket, de ezek közül mi, magyarok négy országot preferálunk igazán.

Szlovákia: Tradicionálisan ide járunk síelni az „átkosban” (a rendszer-váltás előtt), majd utána is, amikor csak

erre volt pénzünk. Buckák, hosszú sorbanállás, olcsó sör jellemezte északi szomszédaink pályáit. Mára sokat változott a helyzet, egyre több pálya került nyugati befektetők kezére, akik felújították a felvonókat, hóágyúkat üzemeltetnek (a pályák nagy része 500-1500 méter között van a tengerszint felett). Továbbra is jellemző, hogy a szállás és az ellátás megfizethető, ráadásul közel van, így az utazásra sem kell sok időt és pénzt fordítanunk. A pályák mérete viszont elmarad a nagy nyugat-európai pályarendszerekétől: a legtöbb helyen 5-15 km-es pályarendszert találunk, a legnagyobb a Chopok északi oldalán található (30 km). Számunkra a Budapesttől 200 km-re fekvő *Donovaly* a legismertebb, ahol 11 km lesiklópályát találunk, s akár egy napra is érdemes kiruccanni (lehetőleg hét közben, mivel hétvégén elég zsúfolt).

Ausztria: Kiváló síterepek, hóbiztos hegycsúcsok, vendégszeretet és magas árak jellemzik nyugati szomszédainkat. Válogathatunk a kis síterepek (5-10 km pálya) és a 100 km feletti sírendszerek között. A szállások többsége a pályákhoz közeli kis falvakban található, ezért sok esetben autózunk vagy sibuszozunk kell. Főleg a nagy régióknál találunk pályaszállást, de ezek természetesen drágábbak. A szállások többsége hangulatos alpesi házikókban, panziókban, szállodákban található, apartmant kevesebbet találunk. Ausztria nagy előnye, hogy a legtöbb helyen akár néhány napra is tudunk foglalni szállást. A legközelebb fekvő sítérep *Semmering* alig 300 km-re van Budapesttől, de a nagyobb, 100 km feletti terepekért kb. 5-600 km-t kell utaznunk.

Olaszország: A pályák nagy része 600-1200 km távolságra van fővárosunktól, általánosságban igaz, hogy ki-

csit olcsóbb, mint Ausztria, több a pályaszállás és a síterepek is jók. A hozánk közelebb fekvő terepeken 20-50 km-es pályákat találunk, de távolabb megjelennek a 100 km felettek. Míg Ausztriában a szállások többsége szálloda, panzió, ahol ellátást is kapunk, addig Olaszországban ezek mellett több tágas apartman-házat is találunk (főleg a franciákhoz viszonyítva tágasak), ahol van konyha, így az ellátás mindenképp olcsóbb.

Franciaország: Sajnos messze van (a legtöbb sítérep kb. 1300-1400 km-re található), de megéri elutazni idáig, mert szinte csak nagy sítéretet találunk, és a szállások többsége pályaszállás. Sok modern sífalu épült a pályák mentén, így könnyű olyan szállást találni, ahol már az ajtóból csúszhatunk. Szállásaik megfizethetőek, szinte mindenhol apartmanok vannak, jellemzőjük, hogy viszonylag szűkösek. A szállásokat szinte mindenhol 7 éjszakára adják ki, de ilyen messzire rövidebb időre amúgy sem lenne érdemes eljönni. Utazási irodáink szinte minden sítépre szerveznek utakat, ahol csomagban kínálják a buszt, szállást és a sibirletet.

Figyelembe véve az ár/érték arányt, szerintem diákok számára a legjobb választás az olasz határhoz közeli kisebb francia síterepek. Persze ezek csak francia viszonylatban kicsik a maguk 60-80 km-nyi pályájával, mint például *Val Frejus*, *Val Cenis*, *Les Orres* vagy *La Norma*, ahová januárban már 50-60 ezer forintért kaphatunk egy kombinációt: busz + 7 éj szállás + 6 nap sibirlet. Egy éjszakát ki kell bírni a buszon, de szerintem mindenképp megéri (nem beszélve a nagyszerű és olcsó camambert-sajt választékról).

A síterepekről bővebben a <http://www.sielok.hu> honlapon találsz információkat.

Vadvízi evezés

Az utóbbi években lett divatos a vadvízi evezés. Számos iroda szervez általában 3 nap – 2 éjszakás túrákat. A sport lényege, hogy kisebb-nagyobb csónakokban leereszkedünk a gyors folyású patakok vizén, sziklákat, zúgókat, vízeséseket kerülgetve. Néhány alapfogalom:

Rafting – Speciális, általában 6-12 személyes csónakban ülünk, hátul egy vezető, aki kormányoz, a többiek eveznek. Ez a legbiztonságosabb formája a vadvízi evezésnek, igazi csapatmunkát kíván.

Trekking – 2-3 személyes csónak, nagyobb a borulás veszélye, többet és még összehangoltabban kell evezni.

Kajak – Még közelebb vagyunk a vízhez, a hullámok közt haladunk, ehhez már komolyabb tapasztalat kell. Adrenalin a csúcson.

Canyoning – Itt már se csónak, se kajak nincs alattunk, speciális védőfelszereléssel ereszkedünk le a pataokban, sziklák közt ugrálva, láncokon leereszkedve, úszva.

Az erre szakosodott irodák csomagban kínálják a szolgáltatásaikat, ami általában tartalmazza a felszerelést (neoprén ruha, ami véd a hidegtől, sisak, mentőmellény, a csónakok), a szakavatott túravezetőt, az engedélyeket, illetve a szállást, esetleg el látást és néha az utazást is. Itthon sajnos nincs erre alkalmas folyó, így a határon túlra kell utaznunk egy kis adrenalin-szint növelésért. Négy vadvízi folyó érhető el könnyen: Ausztriában a Salza, Szlovákiában a Bela, Szlovéniában a Soca, valamint Romániában a Cserna. Kezddőknek talán a Bela ajánlható, közepes erősségű folyó, itt a szezont a tavasz, illetve az őszi. Dunacsúnynál egy mesterséges pályát is találunk. Tavasztól ősziig tart az ideje, de a kisebb folyóknál a vízhozam komoly befolyásoló tényező. A legtöbb túrát május környékén szervezik, amikor már jó az idő, de még van víz bőven.

Hórafting – Ha megszerettük a raftingot és épp tél van, akkor ez a legújabb móka. Havas hegyoldalon csónakban vagy egyszerűen egy speciális borítású traktorgumival lecsúszni igazán jó mulatság, főleg hogy nem lehet irányítani. Általában a síelés egyik kiegészítője, már több szlovák terepen találkoztam vele.

Vízitúra

Szerencsére hazánk jól el van látva folyókkal, ahol vízitúrázni is lehet. A legnépszerűbb a Tisza felső folyása, valamint az ottani mellékfolyók. Számos iroda, egyesület, klub szervez túrákat, ahol kajakot, kenut is lehet kölcsönözni. Külföldre is mehetünk túrázni, a legismertebb úti cél, a Duna németországi – ausztriai szakasza. Egyre többen látogatnak el Franciaországba, a kastélyairól ismert Loire folyóra is.

Csak az vállalkozzon vízitúrára, aki bírja a nomád körülményeket. Szállás a folyóparton, jó esetben, kempingben, de inkább ott, ahol az este ér, szúnyogok mindenhol. Teljesen más oldaláról ismerhetjük meg a folyókat, a természetet.

Hova utazzunk?

Jó kérdés. Ahol még nem voltunk. Vagy ahol már voltunk és tetszett. Szerencsére kinyílt a világ, nekünk kell kiválasztani a pénztárcánknak megfelelő módot, illetve helyet. Két választásunk van.

Belföld

Kicsit elcsépeltnek hangzik az „ismerd meg hazádat, számos kincset rejteget még” mondat, de nagyon igaz. Hazánk tele van jobbnál jobb helyekkel, amelyek arra várnak, hogy felfedezzék őket. Kis utazási költségek, kiváló hosszútávú lehetőség. Az osztálykirándulásokon

már mindenki járt *Pécsen, Egerben, Szegeden*, de keressünk eldugott, kevésbé ismert helyeket! Egyre több fesztivált, speciális programot szerveznek mindenhol, amit érdemes felkeresni. Programokat találunk a különböző régiókban, például a Magyar Turizmus Rt. honlapján, a www.itthon.hu-n vagy a www.iranymagyarország.hu-n. Gyakorta töltünk el néhány napot belföldön, jól mutatja ezt, hogy a 3-4 napos ünnepeinkkor minden szálláshely megtelik. Ha ekkor szeretnénk valahova menni, már jó előre érdemes szállást foglalni. Számos könnyűzenei fesztivált találunk nyáron a vidéki városainkban, ilyenkor érdemes a környéken körülnézni. A *Balaton* is egyre népszerűbb a hazai utazók körében, amióta kicsit megfizethetőbb árakkal találkozunk. Még mindig *Siófok* tarol a fiatalok között, itt van igazi éjszakai élet és természetesen magasabb árak. (Ki ne hagyja, ha itt jársz például a pizzériánál hajnal 2-kor asztalon táncolni arra, hogy „Ne gondold, ó ne, hogy tied a világ...”!).

Külföld

Nehéz konkrét úti célt javasolni, de megpróbálok néhány könnyen elérhető helyet felsorolni. Utána mindenki válogathat kedvére. A közeli országok legnépszerűbb úti céljai:

Szlovákia mindig kedvelt célpont volt számunkra, mivel az árak szolidabban, mint Magyarországon. Óriási előnye, hogy nagyon közel van, akár kerékpárral is könnyen elérhető. A már említett sielés és rafting mellett a hegyek kiválóan alkalmasak kisebb-nagyobb túrázásra. Számos felvidéki várat, történelmi várost látogathatunk meg, ha autóval utazunk, akár egynapos kirándulásra is érdemes átruccanni a határon túlra. Egy jó knédlit párolt vagy sült hússal és káposztával mindenképp kóstoljunk meg!

*Lengyelország*hoz kicsit tovább kell haladnunk, a Tátrán túl 400 km-re Budapeستől már egyik gyöngyszemét, *Krakkót* is érdemes meglátogatni.

Csehország fővárosa felkapott lett a nyugati turisták körében, ezért az árak is emelkedtek. Ha *Prágába* szeretnénk el látogatni, próbáljuk kerülni a főszezon, mert ekkor meg sem lehet mozdulni a belvárosban, s szállást is csak elvétve találunk. Kiváló hosszúhátvégés úti cél, mivel a város maga 1-2 nap alatt bejárható. Mielőtt Prágába mennénk, mindenképp olvassunk el egy Hrabal regényt, és nézzük meg valamelyik klaszikus filmet Jiri Menzeltől, nagyon szórakoztatóak! Számos kincset tartogat még a vidéki Csehország. Ha tehetjük, látogassunk el *Karlstein várához*, *Kutna Horába* vagy az egyik legszebb főtérrrel büszkélkedő *Telč-be*.

Erdély az elmúlt években felértékelődött a magyarországi turisták körében. Az ide utazók előszeretettel keresik fel a történelmi és kulturális emlékhelyeket, a természeti látnivalókat. Erdély turisztikai szerepének erősödése a magyar identitástudat elmélyülésének, a határok átjárhatóságának, a javuló útviszonyoknak, a turisztikai infrastruktúra fejlődésének és a kedvező ár-érték viszonyoknak egyaránt köszönhető. A látogatók tavasztól őszig vesznek részt körutazásokon, melynek során az utasok felkeresik a magyar emlékekben gazdag nagyvárosokat (*Nagyváradot*, *Kolozsvárt*, *Marosvásárbelyt*, *Aradot* stb.), a magyar néprajzi tájakat (*Kalotaszeg*, *Mezőség*, *Gyergyó*, *Csík* stb.). Általában a turisták a legtöbb időt a magyar lakosságú Székelyföldön töltik. A vallási turizmus jelentősége nagy, a pünkösdi Csíksomlyói búcsún minden évben több-százezer zarándok vesz részt. A téli turizmus a dél-erdélyi sípályák fejlesztésének köszönhetően folyamatosan erő-

sődik, és a közeljövőben az aktív- és a gyógyturizmus szerepének növekedésére is számítani lehet.

Horvátország egész nyáron vonzza a magyarok százezreit. Itt található a legközelebbi tengerpart, ráadásul sokak szerint a világ legszebb tengerpartjainak egyike. Számos sziget, történelmi város, valamint különleges természeti látványosság fogad itt minket. Ha nem a tengerparti nyaralás a cél, akkor a május vagy a szeptember-október a legjobb időszak. Ilyenkor kellemes időben látogathatjuk meg *Fiumét, Rovinj-t, Zadar-t, Split-et, Trogirt* vagy legdélebbre *Dubrovnikot*. Számunkra azért is érdekesek ezek a helyek, mivel lépten-nyomon találkozhatunk magyar emlékekkel is. Ilyenkor a szállás sem probléma és árban is jobban kijövünk. Ősszel a tenger is nagyon kellemes még. Az augusztust kerüljük el, mivel a németek szabadságolási időszaka miatt az árak az egekbe szöknek. Szinte mindenhol találunk apartmanokat, amelyek a legcélszerűbb szállások a tengerparton. Ha nem akarunk röghöz kötve lenni, akkor irány a kemping. Ki ne hagyjuk a szigeteket, melyekhez szinte mindenhol szerveznek hajókirándulásokat! A legismertebb úti cél a *Kornati szigetcsoport*, ahová például Zadarból indulnak kirándulóhajók. Sajnos ide eljutni elég drága, de mindenképpen megéri. Ha spórolni akarunk, látogassuk meg valamelyik közeli szigetet komppal. A természeti látványosságok közül a *Krka-vízesés* és a *Plitvicei tavak* a leglátogatottabbak.

A tengerparton mindenképp együnk egy haltalat, különböző tengeri herkenyűkkel!

Ausztria: már drágább úti cél, de gyönyörű ország. Mi magyarok elsősorban sielni járunk át a sógorokhoz, de érdemes a síszezon után is ellátogatni az Alpokba. 30-40 euróért megszállha-

tunk hangulatos hegyi panziókban félpanzióval, ami tényleg kiadós. A hegyekben számos kerékpárút található, ide már a mountain bike-ot érdemes hozni. Ha csak a határ közeli *Burgenlandot* szeretnénk felfedezni, akkor meg-
szállhatunk Sopronban, s onnan kényelmesen átruccanhatunk *Kismartonba*, megnézhetjük *Fraknó várát* vagy körbecicilizhetjük a *Fertő tavat*.

Bécset főleg karácsony előtt lepjük el, ekkor tartják az adventi vásárt, mely színpompás látványosság, az egész város kivilágítva, kirakodóvásár a városháza előtt és óriási tömeg. Ahogy közeleg a karácsony, egyre többen vannak, ezért érdemes még november végén utazni valamelyik hétvégén. Szinte minden utazási iroda indít ekkor buszokat, sokszor valamelyik kastély (általában Schönbrunn) is bekerül a programba. Bécszet érdemes kiállításai és koncertjei miatt is felkeresni, akár a komoly-, akár a könnyűzene iránt érdeklődünk.

Olaszország északi része még mindig nincs túl messze. Itt *Velence* a legkönynyebben elérhető úti cél. Busszal kb. 12 óra alatt érünk oda. Elsősorban a februári karnevál idején özönlenek a turista-buszok ide. Sok iroda szervez non-stop utazást, ami esti indulást jelent, éjszaka a buszon, másnap egész nap karnevál, majd este indulás haza, éjszaka a buszon. Elég fárasztó, de 12 ezerből megússzuk. Egy éjszaka szállással már barátságosabb, ez kb. 20 000 Ft, de a szállás ennyiért nem a Canal Grande-ra néz, hanem valahol Jesolo környékén van.

Ha *Róma* az úticélunk, akkor már érdemes megnézni a fapados repülőtársaságok árait is. Az olasz fővárosra már nem elég egy hétféle, ha ide eljövünk, mindenképp maradjunk legalább 3-4 napot. Bármikor jövünk, tömegre kell számítani, főleg a *Vatikánban*. A romantikára vágyók kedvelt úti célja a gyö-

nyörű *Toscana*, ahol megcsodálhatjuk a vidéki Itáliát, de mivel ez is nagyon népszerű hely (számos híres várossal, mint *Firenze* vagy *Pisa*), ezért itt is az elő- vagy utószezont javaslom.

Görögország szintén kedvelt, bár már kevesebben megyünk ide nyaralni, mint 10 éve. Sok iroda szervezi nyaralós programjait a görög tengerpartra. A szállás és az ellátás is olcsó, csak túl kell élni a Balkánon való átutazást. Csak olyan helyre menjünk, ahonnan szerveznek kirándulásokat, például a *Meteorákhoz!* A leggyakoribb helyek, amiket az irodák kínálnak, északon vannak (*Sarti, Asprovalta, Tolo*), innen ne számítsunk athéni kirándulásra. Léteznek ún. görög körutak, ezek már tartalmazták a történelemkönyvekből ismert helyszíneket, de főleg elő- illetve utószezonban szervezik. Érthető, mivel az ókori romok élvezeti értékét némileg rontja a 35 fokos meleg.

A **spanyol tengerpart** is népszerű, és sokan vállalkoznak az 1900 km-re lévő *Costa Bravara* busszal elutazni. Itt már inkább javaslom a repülőt. *Barcelonába* tudunk fapadossal repülni, és ha már ott járunk, mindenképp nézzük meg a várost is, mely a legjobb hétvégi helyek egyike. (Újságírók minden évben megszavazzák, mi a legjobb hétvégi úti cél Európában. Olyan város, ami 1-2 nap alatt kényelmesen bejárható, sok a látványosság, nyüzsgő az éjszakai élet. Ezen a szavazáson mindig a legjobbak közt szerepel Barcelona, Prága, Dublin és Budapest.) Itt mindenképp el kell tölteni egy éjszakát, sétálni a Ramblán az éjszakai forgatagban, éjfélkor vacsorázni, majd irány valamelyik szórakozóhely.

Párizst mindenképp meg kell említeni kulturális célpontként. Minimum 3 napot szánjunk a városra, de nyugodtan eltölthetünk akár egy hetet is. Itt bevetjük magunkat a legjobb múzeumok-

ba. Louvre, Impresszionisták Múzeuma, napokat el lehet tölteni. Javaslom a korai érkezést, kicsit nyitás előtt, akkor még a nagy tömeg előtt bejuthatunk. Az igazi Párizs-rajongó az Eiffel toronyba kétszer is felmegy – egyszer nappal, egyszer éjszaka, hogy a kivilágított várost is lássa. Legolcsóbb, ha gyalog megyünk a 2. emeletig, onnan is kitűnő kilátás. Kihagyhatatlan a Montmartre, ha pedig megéheztünk, szinte minden féle fajta éttermet találunk a Latin-negyedben. Nemzetközi diákigazolvánnyal 18 éves kor alatt sok múzeumba ingyen mehetünk be, de 18 éves kor felett is kapunk némi kedvezményt.

Londont is közelebb hozták a fapadosok. Az angol nyelvet tanulók biztosan ellátogatnak az angol fővárosba vagy nyelvet tanulni, vagy csak ismerkedni a kultúrával. Budapestről és Sármellékről is repülhetünk fapadossal, a Malév és a British Airways is gyakran kínál kedvező árú jegyeket. Több diákutazásra szakosodott iroda ajánl utazást busszal, nyelvtanfolyammal vagy városnézéssel. Az utóbbi időben – kicsit hihetetlenül hangzik, de – érezhetően változott a klíma is: valahogy kevesebb a Londontól megszokott eső, ami kedvez a városlátogatásnak (kivéve 2007 nyarat!). A szállás sajnos elég drága, ami úgy általában elmondható az egész városra. Szerencsére az állami múzeumokat ingyen lehet látogatni, de amit ezeken megtakarítottunk, valószínűleg elköltjük a drága királyi kastélyokra vagy templomokra. A tömegközlekedésen akkor spórolunk, ha ún. off-peak napijegyet vásárlunk, ami minden közlekedési eszközre érvényes 9.30 után. Amióta legálisan dolgozhatunk az EU egyes országában, azóta London lett az egyik fő célpontja a munkavállalóknak. Sok magyar fiatal dolgozik szállodákban, kocsimákban, s közben elsajátítja az angol nyelvet.

Utazás előtt

Érdemes az utazásunkat előre megtervezni, minden információt begyűjteni. Terveink rögzítésére használhatjuk a Word szövegszerkesztőt. (Aztán persze sok minden más-hogy lesz, mivel a spontán dolgok a legjobbak. Ahogy egy barátom mondja: az úti-terv azért van, hogy megváltoztassuk.) Az információszerzésnek számos módja van.

Az interneten aktuális anyagokat gyűjthetünk, számos utazási portálon találunk korábbi utazóktól véleményeket egy szállodáról vagy látványosságról. <http://utazas.com/utazas/manual>; http://utazas.info/utazas_info/html/index.ph; <http://www.utazunk.com>

Egyes helyek megtekintésére jegyet is foglalhatunk adott időpontra, így megúszhatjuk a sorbaállást. Programjaink összeállításánál vegyük figyelembe a nyitvatartásokat is. Londonban szinte minden múzeum nyitva van minden nap, Párizsban a múzeumok, kastélyok zárva vannak hétfőn, de van, amelyik kedden zár be. A templomok egy része vasárnap nem, vagy csak rövid időre látogatható. Misék idején ugyan be lehet menni, de nem illik turistaként körbejárni, és főleg nem fényképezni, ezért inkább látogatási időben érkezzünk. Próbáljuk úgy összeállítani a programunkat, hogy ne akarjunk egy nap 3 múzeumot végigjárni. Semmi értelme. Az ember befogadóképessége véges, egy múzeumban maximum 3 órát tudunk eltölteni. Napi programként a következő a javaslatom: reggel, mikor még frissek vagyunk, jöhet egy komolyabb múzeum, utána kis séta, könnyű ebéd, majd újult erővel meglátogathatunk egy katedrális. A nap végére már könnyedebb programot válasszunk, például egy sétahajózást!

Vegyük figyelembe a nemzeti ünnepeket is, mert ekkor sok esetben mindent zárva találunk.

Jó útikönyv nélkül ne induljunk el! Bár óriási a választék, nehéz a tökéleteset megtalálni. Otthon a szüleink polcán biztos lesz egy jó öreg Panoráma útikönyv. Nem túl aktuális (még az új kiadások sem feltétlenül), de a történelmi vonatkozások részletesek és jók. Számos olyan kiadványt találunk, amelyek zsebben elférnek, de ezek hátránya, hogy kevés információt tartalmaznak. Az utóbbi időben sok külföldi sorozat könyveit lehet már megvenni nálunk, többségüket csak angolul, de egyre többet magyarul is. A „Let’s Go” és a „Lonely Planet” könyvei a legismertebbek. Ezekben sok praktikus információt, tanácsot találunk, szállásokat, éttermeket javasolnak. Ez akkor jó, ha nem foglaltunk előre szállást. Ha már van szállásunk (a nagyvárosokban, felkapott helyeken mindenképp érdemes előre foglalni), akkor ezekre az információkra nem lesz szükségünk (vagy csak a szervezésnél). Az Útitárs sorozat könyvei nagyon szépek, tele fotóval és nagyon jó áttekintő térképekkel, de szerintem sok esetben nem elég részletes leírással. A külföldi könyvek hátránya, hogy a gazdagabb nyugati turistáknak íródtak. Egyre több magyar útikönyv és útleírás jelenik meg, melyek talán jobban igazodnak a mi szájzünkhöz. A „Magyar szemmel” sorozat például kiemelten foglalkozik az adott ország magyar emlékeivel, magyar vonatkozásaival. Ha új helyre utazom, általában két útikönyvet viszek magammal, az egyik praktikus információkban gazdag, a másik pedig a látványosságok leírásában, történelmi vonatkozásaiban bővebb. Emellett – ha még elfér – egy útleírást is magammal viszek, vagy előre elolvasok, ami kicsit ráhangol az országra. (Csak egy ajánlat: aki Írországra tart, feltétlenül olvassa el a McCarty’s Pub című útleírást. Ráhangol.)

Mit vigyünk magunkkal?

Útiokmányok

Megfelelő úti okmányt. Ha az EU területére utazunk, már elég a személyi igazolvány is, de ha EU-n kívülre megyünk, érvényes útlevélre is szükségünk lesz. Vannak országok, ahol megkövetelik azt is, hogy az útlevelünk a beutazástól számított 3 vagy 6 hónapig érvényes legyen. Távolabbi országok közül sokba vízumra is szükségünk van, amit a budapesti nagykövetségeken tudunk megcsináltatni. Jó esetben egy hét alatt kész, de van, ahol 1 hónap is kevés. Ráadásul országtól függően fizetni is kell érte. Egyes helyeken (például az USA nagykövetségén, a Szabadság téren) erősen bizonygatnunk kell, hogy nem dolgozni vagy bevándorolni akarunk, csak turistáskodni és költeni a pénzünket.

Javasolom, hogy az útlevélről/személyiről készítsünk fénymásolatot. Nyüzsgő városokban jobb, ha az útlevél a szálláson marad, mert ha elhagyjuk, körülményes a pótlása, ráadásul vissza is élhetnek vele. Legyen velünk a másolat, hogy igazolni tudjuk magunkat. Ha mégis eltűnt az úti okmányunk, azonnal jelentsük a rendőrségen, mert ha elkövetnek vele egy bűncselekményt, akkor akár minket is gyanúsíthatnak. A nagykövetségeken kapunk ideiglenes útlevelet, amivel hazautazhatunk.

Ma már a schengeni országokhoz tartozunk, így például Ausztria vagy Szlovákia felé nincs határ-ellenőrzés, de úti okmányt (személyit vagy útlevelet) továbbra is vinnünk kell magunkkal.

Biztosítások: baleset-, betegség- és poggyászbiztosítás

Amióta az EU boldog tagjai vagyunk, nekünk is jár a többi EU országban orvosi ellátás. Pontosan úgy, mint a helyieknek. Ehhez ki kell váltani az Egészségbiztosítási kártyát. Azért ez ne tévesszen meg senkit, a biztosítás to-

vábbra sem szükségtelen dolog. Ha mondjuk, a belgáknak fizetni kell egy bizonyos kezelésért valamennyit, akkor azt tőlünk is bevasalják, és ez komoly összeg is lehet. Javasolom, hogy mindenki kössön biztosítást az utazás idejére, mert akkor tényleg ingyenes lesz az ellátás, ráadásul számos egyéb szolgáltatás is tartozik hozzá.

Volt olyan utasom, aki kórházba került külföldön, a csoport busza hazajött, őt pedig a biztosító repítette haza később. A hazautazás költségét magának kellett volna fizetnie, ha csak Egészségbiztosítási kártyája van. Fontos, hogy ha valami történt, azonnal hívjuk fel a biztosítót (éjjel-nappal hívható számuk a kötvényben), ők javasolnak velük szerződésben álló orvost, kórházat a közelben. Ha befekszenk a legközelebbi magánklinikára, azt nem szükségszerű, hogy fizeti a biztosító. A biztosítás kiterjed a poggyászkra is. Ha ellopnak tőlünk valamit, azonnal forduljunk rendőrhöz, aki jegyzőkönyvet készít az esetről. Ez alapján térítik meg kárunkat. Mindig van egy értékhatár, amire biztosítva vagyunk, például 150 000 Ft. Ez a maximum összeg, amit a biztosító kifizet. Általában van egy ún. maximum egyedi érték, ami mondjuk 30 000 Ft. Ez azt jelenti, hogy egy ellopott tárgy értéke hiába volt 50 000, akkor is csak 30 000-t kapunk érte. Ezért ne vigyük magunkkal a nercbundát. Egyes biztosítók kizárják a biztosításukból a műszaki cikkeket, mint például a fényképezőgépet. Keressünk olyan céget, ami ezt is biztosítja. Sajnos erre is érvényes, hogy a fenti példa szerint csak 30 000-t kapunk, hiába ér többet. Vannak biztosítók, akik a szerintük extrém sportokat is kizárják a biztosítási körből, így van, aki a sieléses balesetre sem fizet. Erre nagyon figyeljünk oda, mivel a sielésnél gyakran előfordulhat sérülés. A biztosítók számos esetben nem fizetnek. Csak 1-2 példa: ha az autó ülésén látható helyen hagyjuk a táskánkat, és feltörnek a kocsit, nem fizetnek. Éjszakára a zárt csomagtartóban hagyott tárgyakért sem vállalnak felelősséget. Visszatérve a síbalesethez: ha megállapítják, hogy ittasan sieltünk, szintén saját zsebre megy a térdszalag műtét.

Vannak olcsóbb és drágább biztosítótársaságok; általában igaz az, hogy a drágább társaság magasabb értékhatárra biztosít.

Pénz

Ha nyugat fele utazunk, már nem kell vacakolnunk különböző valutákkal, itt az euro, amivel minden euro-övezetes országban fizethetünk. Ez nagy könnyebbség, mert egy európai körútnál nem kell mindenféle valutát beszerezni. (Én személy szerint azért sajnálom, hogy eltűntek az EU-s országok többségének valutái, mert ezzel az adott ország elvesztette egyik jellegzetességét. Nekünk, turistáknak külön izgalom volt kiválogatni a különböző érdekes valutákat. Mikor lesz olyan euro bankjegy, amin a Kisherceg található?) Pénzt válthatunk itthon a bankokban vagy a pénzváltóknál. A határnál is van pénzváltó, de inkább előre vegyük meg a szükséges valutát. Ha lehet, kérjünk többféle címletet. Ha az összes pénzünket készpénzben visszük, akkor javaslom, hogy ne egy helyen tartsuk. Kellemetlen, mikor a második napon találkozunk egy zsebtolvajjal, s viszi az összes pénzünket. Biztonságosabb, ha van bankkártyánk. Ezzel a nagy boltokban fizethetünk, valamint készpénzt vehetünk fel (bár a pénzfelvétel elég költséges külföldön). Legyen azért valamennyi készpénz nálunk, mert egy fagyit vagy egy képeslapot nem tudunk kártyával fizetni.

Poggyász

Összeállítása mindig hosszadalmas, és olyan még nem fordult elő, hogy ne hagyjunk volna otthon valamit. Ennek valószínűséget csökkenthetjük, ha listát készítünk a szükséges vinnivalókról, például Excelben. Olyan tás-

kát vigyünk, amelyet könnyen tudunk cipelni. A hátizsák praktikus. A bőrrönd előnye, hogy zárható, de sok esetben a szűkös szállásokon útban van. Mindenképp legyen nálunk egy kis hátizsák is, amit napközben városnézésekre viszünk magunkkal, s belefér 1-2 szendvics, fényképezőgép, esernyő, útikönyv stb. Hasznos még az övtáska a pénzünknek, bár ezt próbáljuk berakni a pulóver alá, mert céltáblája lehet a zsebeseknek. A kis hátizsákunkba ne rakjunk nagy értéket, mert nem tudjuk szemmel tartani. Ha nagy tömegbe keveredünk (például egy őrségváltás, tömött busz) inkább fordítsuk előre.

Ha repülővel utazunk, vegyük figyelembe a súlyhatárokat (általában 16–20 kg). Kézipoggyásznak méretét is szabályozzák, maximum 55x40x20 cm lehet, s legfel-

jebb 10 kiló (bár még soha senki nem mérte meg a kistáskámat). A biztonsági előírások miatt nem lehet felvinni a gépre bicskát, ollót. Fontos előre érdeklődni az éppen aktuális rendelkezésekről! Az italos palackokra és a fogkrémes tubusokra is lehetnek tiltások.

Gyógyszer, oltások

Mindig legyen nálunk valamennyi alapgyógyszer, láz- és fájdalomcsillapító, sebtapasz. A leggyakoribb panasz, hogy a megváltozott körülményeket az utazás okozta stresszt vagy az idegen konyhát az emésztőrendszerünk nehezen viseli. A székletfogó és hashajtó is jól jöhet. Ha trópusi országokba látogatunk el, védőoltásokra is szükség lehet. Ezeket már az utazás előtt hetekkel be kell adatni.

Egyéb tanácsok

Biztonság

Zsebtolvajok sajnos előszeretettel dolgoznak a zsúfolt turista-célpontok környékén, ahol kihasználják a nagy tömeg adta lehetőségeket, valamint azt, hogy éppen lenyűgöz minket a látvány, s kevésbé figyelünk az értékeinkre. Tapasztalataim szerint általában a legnagyobb probléma a figyelmetlenség. Leggyakoribb eset, ha mi hagyjuk ott értékeinket egy padon, étteremben, múzeumban. Ekkor csak a becsületes megtalálóban bízhatunk, de az elhagyott holmijaink már nem szoktak előkerülni. Tipikus hiba, hogy amikor fizetünk, mondjuk egy ajándékboltban,

keressük az aprót a pénztárcánkban, közben persze letesszük a pultra a fényképezőgépet, esernyőt. Az éppen megvett Eiffel-torony formájú ceruzahegyező okozta mámortól elfelejtjük a gépet, s később már arra sem emlékszünk, hol hagytuk el. Rutinos utazó belerak egy telefonszámot a pénztárcájába, táskájába, esetleg a fényképezőgépre is ráragasztja, így becsületes megtalálótól talán visszakapjuk elhagyott holminkat. Volt ilyenre is példa.

Diákszállókban, ha ún. dormitoryban lakunk, idegenekkel osztjuk meg szobánkat. Ezeken a helyeken általában lehet széfet bérelni az értékeinknek.

Az utcai árusoknál nagyon figyeljünk a visszajáróra! Volt, aki annyit kapott vissza, amennyi tényleg visszajárt – de rég értéktelen keletnémet márkában. Legjobb, ha úgy fizetünk, hogy ne legyen visszajáró. Nem jó, ha gyanús alakok látják, hogy a pénztárcánkban még van 300 eurónk.

MIBEN SEGÍTHET A SZÁMÍTÓGÉP?

Az utazás előre tervezése nagyon fontos. Ebben hasznos lehet egy útvonaltervező, például a <http://maps.live.com> vagy a Microsoft MapPoint 2006, melynek segítségével előre megtudhatod, mennyi időbe telnek az utazásod egyes szakaszai, illetve megtervezheted, milyen helyeken járj majd a túrad során.

Hasonlóan fontos lehet, ha már tudod, hova mész, hogy tájékozódj a helyi nevezetességekkel kapcsolatban, megismerd a népszokásokat. Ehhez remek az MSN Encarta enciklopédia és szótár, ahol sokrétű információt találhatsz meg egy helyen, a <http://encarta.msn.com> címen vagy a Live Search kereső (<http://www.live.com>).

Az útról készült legjobb fényképeidet könnyen megoszthatod barátaiddal és családdal a Windows Live Fotótár segítségével (<http://get.live.com/photogallery/overview>). Ha kifogytál a memóriából, és van internet hozzáférése, feltöltheted a fényképeket a Windows Live SkyDrive könyvtárba, ahol 5 GB áll rendelkezésedre (<http://skydrive.live.com>).

Később a fényképekből és videókból készíthetsz látványos és zenével színesített bemutatót az ingyenes PhotoStory (<http://www.microsoft.com/photostory>) vagy a Windowsodban található Movie Maker segítségével.

Ha van kézisámítógéped, használd! Egyre több olyan alkalmazás van, amely segít külföldön eligazodni a metró és egyéb tömegközlekedési eszközök dzsungelében.

Ma már elérhető árúak a GPS készülékek, használatuk megkönnyítheti a tájékozódást.

A repülőgépek, legjobb ülés helyeit a <http://www.seatguru.com> oldalon találod meg. Bizonyos országokban a miénktől eltérő elektromos hálózati csatlakozók vannak. Tájékozódj előre, és ha szükséges, vigyél konvertert! Ne feledd otthon a teleföntöltőt sem! 😊

Nyelv

Nagy segítség, ha beszélünk egy világnyelvet. Európában általában az angolal megyünk a legtöbbre, bár egy vidéki olasz faluban vagy Franciaországban nem biztos, hogy ez elég. Ilyenkor jön a jelbeszéd. Hasznos, ha néhány alapszót és kifejezést megtanulunk az adott ország nyelvén, ezek az útikönyvekben általában szerepelnek. Így frappáns kérdéseket tudunk feltenni a helyieknek, igaz a választ már nem fogjuk érteni, de biztosan szereztünk egy jó pontot náluk. Egy arab országban imádni fognak, ha például tudunk köszönni a nyelvükön.

Ajándékok

Jó dolog, ha szeretteinket meglepjük valamivel, de vegyük figyelembe, hogy bármit veszünk, azt utána cipelni kell, így próbáljunk a kisebb tárgyakra koncentrálni. Ne vakítsanak el a szuvenír boltok kirakatai, gondoljunk bele, hogy az ott és akkor cukinak tűnő rózsaszín műanyag delfin tényleg tetszeni fog-e anyunak. Próbáljuk kerülni a giccses tárgyakat, s inkább helyi specialitást vásároljunk. Jó ötlet mondjuk Hollandiából sajtot vinni ajándékba, de ha még van 6 nap a körútból, akkor inkább válasszunk mást!

4

Kiegészítés

(* Lásd 27. oldal)

1. Mivel?

<http://menetrend.lapozz.hu/>
<http://www.menetrendek.hu/> <http://menetrend.lap.hu/>

a. vonat

belföld: <http://elvira.mavinformatika.hu/>
külföld: <http://railwayguide.googlepages.com/railwayguide.htm>

b. busz

belföld: <http://www.menetrendek.hu/cgi-bin/menetrend/html.cgi>
<http://menetrend.lap.hu/#b11251920>
külföld: <http://eurorider.atw.hu/>
<http://menetrend.lap.hu/#b11251924>

c. repülő

<http://menetrend.lap.hu/#b11251923>
<http://www.fapadosutazas.hu/> <http://www.malev.hu/>

2. Szállások

külföld: <http://www.kulfoldszallások.hu/>
belföld: <http://www.belfoldszallások.hu/>

a. *kempingek* <http://kemping.lap.hu/>

b. *diákszállók* <http://diakszallas.lap.hu/>

c. *szállodák* <http://hotel.lap.hu/>

<http://kulfoldihotel.lap.hu/>

d. *apartmanok* <http://apartman.lap.hu/>

3. Utazási irodák és ajánlataik

<http://utazasiroda.lap.hu/>
<http://www.utazona.hu/irodak/>

4. Hova utazunk?

a. *belföld:* <http://www.belfoldiutazas.hu/>
<http://belfoldiutazas.lap.hu/>
<http://www.iranymagyarorszag.hu/uticel>
<http://www.nyaralasisithon.hu/>
<http://www.utazisithon.hu/>
<http://www.startlap.hu/lapkatalogus/>

b. *külföld:* <http://utazas.lap.hu/>
http://utazok.hu/page/list_a.php?type=1
<http://www.startlap.hu/lapkatalogus/>
Szlovákia:

http://www.vilaglato.hu/Europa/szlovakia_home.html
<http://szlovakia-utazas.lap.hu/>
<http://www.abcslovensko.sk/>

Csehország: <http://csehország-utazas.lap.hu/>

Erdély: <http://www.erdelyiutazas.hu/>

<http://www.szekelyfoldiinfo.ro/> <http://erdelyiturizmus.hu/>

Horvátország: <http://www.adrialin.hu/>

<http://www.adriatica.net/home/home.htm>

<http://horvatorszag.lap.hu/>

Ausztria:

http://www.vilaglato.hu/Europa/ausztria_home.html

<http://ausztria-utazas.lap.hu/>

Olaszország: <http://olaszország-utazas.lap.hu/>

5. Utazás előtt

<http://utazok.hu>

